دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی لرستان
دانشکده پرستاری و مامایی خرم‌آباد

تاثیر یک برنامه مشاوره رفتاری بر کنترل قند خون، عملکرد فیزیکی و خود مدیریتی بیماران مبتلا به دیابت مستعد بیماری شریان محیطی

نگارنده:
آریا شرفی

جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد در رشته پرستاری داخلی- جراحی

استاد راهنما:
دکتر محمد غلامی

استادان مشاور:
دکتر افسانه بیرانوند
دکتر مهدی بیرجندی

تیر ۱۴۰۵

چکیده

زمینه و هدف: دیابت نوع دو از مهم‌ترین عوامل خطر قابل‌تعدیل برای بروز بیماری شریان محیطی است و ضعف در خودمدیریتی و کنترل قند خون، احتمال عوارض اندام تحتانی را افزایش می‌دهد. این مطالعه با هدف تعیین تأثیر برنامه مشاوره رفتاری بر کنترل قند خون، عملکرد فیزیکی و خودمدیریتی بیماران مبتلا به دیابت مستعد بیماری شریان محیطی انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه کارآزمایی بالینی تصادفی شاهددار بر روی ۹۰ بیمار مبتلا به دیابت نوع دو مستعد بیماری شریان محیطی بود. نمونه‌ها در ابتدا به‌صورت در دسترس انتخاب و با روش بلوک تصادفی طبقه‌ای به دو گروه مداخله و کنترل (هرکدام ۴۵ نفر) تخصیص یافتند. گروه مداخله طی دو ماه، هفت جلسه مشاوره رفتاری بر اساس مدل A5) چهار جلسه حضوری و سه جلسه تلفنی) دریافت کرد؛ گروه کنترل مراقبت معمول را دریافت نمود. قند خون ناشتا و قند خون تصادفی با گلوکومترهای شخصی کالیبره‌شده، خودمدیریتی با پرسشنامه اصلاح شده خود مدیریتی دیابت و عملکرد فیزیکی با پرسشنامه بین المللی فعالیت فیزیکی قبل و بعد از پایان مداخله سنجیده شد.

یافتهها: در هر دو گروه مورد مطالعه، مقایسه میانگین نمره قند خون ناشتا و قند خون تصادفی پس از مداخله نسبت به قبل از مداخله کاهش آماری معنی‌داری داشت، اما پس از تعدیل مقادیر پایه، میانگین نمره هر دو شاخص در گروه مداخله به‌طور معنی‌داری کمتر از گروه کنترل بود .(P<0/001)مقایسه نمره کل و همه زیرمقیاس‌های پرسشنامه) DSMQ R به جز همکاری با تیم درمان) در گروه مداخله پس از مداخله نسبت به قبل از مداخله افزایش معنی‌دار و در گروه کنترل کاهش خفیف یا تغییر غیرمعنی‌دار نشان داد و تفاوت بین دو گروه پس از تعدیل نمرات پایه نیز معنی‌دار بود .(P<0/001)نمره IPAQ SF فقط در گروه مداخله پس از مداخله نسبت به قبل از مداخله، بهبود معنی‌داری نشان داد (P<0/001) و تحلیل رگرسیون نشان داد افزایش فعالیت فیزیکی پس از مداخله نسبت یه قبل از مداخله عمدتاً در شرکت‌کنندگانی با سطح اولیه فعالیت پایین رخ داده است.

نتیجهگیری: یافته ها نشان داد، برنامه مشاوره رفتاری مبتنی بر مدل A۵، در بیماران مبتلا به دیابت نوع دو مستعد PAD موجب بهبود معنادار کنترل کوتاه‌مدت قند خون و ارتقای رفتارهای خودمدیریتی و افزایش فعالیت فیزیکی در افراد کم‌تحرک شد. ادغام چنین برنامه‌ای در مراقبت روتین، در کنار درمان دارویی و سایر مداخلات سبک زندگی، می‌تواند رویکردی عملی برای پیشگیری ثانویه عوارض عروقی اندام تحتانی در این بیماران باشد.

واژگان کلیدی: دیابت نوع دو، مشاوره رفتاری، خودمدیریتی دیابت، قند خون، فعالیت بدنی، بیماری شریان محیطی